

Euroopa Ülemkogu liikmete Malta deklaratsioon rände välisaspektide kohta: Vahemere keskosa rändetee küsimusega tegelemine

1. Me tervitame ja toetame eesistujariigi Malta jõupingutusi viia edasi tööd ELi tervikliku rändepoliitika kõikide elementidega. Me kinnitame taas oma otsustavust järgida meie tegevuses täielikult inimõigusi, rahvusvahelist õigust ja Euroopa väärtusi ning teha koostööd ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti (UNHCR) ja Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga (IOM).
2. Jätkusuutliku rändepoliitika keskne element on tagada tõhus kontroll meie välispiiril ja vähendada ebaseaduslikke rändevoogusid ELi. 2016. aastal vähenes saabujate arv ühe kolmandikuni 2015. aasta tasemest. Kuigi surve jätkub, oli Vahemere idaosa rändetee saabujate arv 2016. aasta viimasel neljal kuul 98% väiksem kui samal perioodil aasta varem. Me jääme pühendunuks ELi-Türgi avaldusele ja kõigi selle aspektide täielikule ja mittediskrimineerivale rakendamisele ning jätkame toetuse andmist Lääne-Balkani rändeteele jäävatele riikidele.
3. Vahemere keskosa rändeteele tehti 2016. aastal kindlaks siiski rohkem kui 181 000 saabujat ning hukkunud või merel kadunuks jäänud isikute arv on saavutanud alates 2013. aastast igal aastal üha uue tipu. Kuna ainuüksi 2017. aasta alguses on juba sajad inimesed hukkunud ja kevad on saabumas, oleme otsustanud võtta täiendavaid meetmeid rändevoogude olulisel määral vähendamiseks Vahemere keskosa rändeteele ning inimsugeldajate ärimudeli lõhkumiseks, jäädes samas tähelepanelikuks Vahemere idaosa rändetee ja muude rändeteede osas. Me intensiivistame oma tööd seoses Liibüa kui peamise lähteriigiga, aga ka selle naabritega Põhja-Aafrikas ja Sahara-taguses Aafrikas.
4. Partnerlusraamistik ja Valletta tegevuskava on võimaldanud meil süvendada pikaajalist koostööd mitme partnerriigiga, sealhulgas rände algpõhjuste osas, tegutsedes vastastikusel usaldusel põhineva partnerluse vaimus. See töö annab juba tulemusi ja seda intensiivistatakse veelgi. Samal ajal nõuab olukorra kiireloomulisus viivitamatult täiendavate operatiivmeetmete võtmist piirkondlikul tasandil, võttes pragmaatilise, paindliku ja konkreetsele olukorrale kohandatud lähenemisviisi rändetee igas punktis, kaasates kõik osalejad. Sellega seoses tervitame komisjoni ja kõrge esindaja ühisteatist „Ränne Vahemere keskosa rändeteele. Rändevoogude haldamine ja inimeste päästmine“.
5. Jõupingutused Liibüa stabiliseerimiseks on praegu tähtsamad kui kunagi varem ja EL teeb selle eesmärgi saavutamisele kaasaaitamiseks kõik endast oleneva. Liibüas on ametivõimude jaoks keskse tähtsusega suutlikkuse suurendamine, et saavutada kontroll maa- ja merepiiri üle ning võidelda transiidi ja smugeldamisega. EL pühendub jätkuvalt kaasava poliitilise lahenduse leidmisele Liibüa poliitilise kokkuleppe raamistiku alusel ning ÜRO toetatava presidendi nõukogu ja rahvusliku kokkuleppe valitsuse toetamisele. Võimaluse korral kiirendavad EL ja liikmesriigid samuti koostööd Liibüa piirkondlike ja kohalike kogukondadega ja riigis tegutsevate rahvusvaheliste organisatsioonidega ning nende abistamist.
6. Esmatähtsaks peetakse järgmisi elemente:
 - a) pakkuda koolitust, varustust ja toetust Liibüa riiklikule rannikuvalvele ja teistele asjakohastele asutustele. Kiiresti tuleb suurendada vastastikku täiendavate ELi koolitusprogrammide intensiivsust ja arvu, alustades operatsioon Sophia poolt juba läbiviidavatest programmidest ning tuginedes selle kogemustele. Selliste tegevuste rahastamine ja kavandamine tuleb muuta jätkusuutlikuks ja prognoositavaks, sealhulgas Vahemere piirkonna võrgustiku „Seahorse“ kaudu;
 - b) jätkata jõupingutusi smugeldajate ärimudeli lõhkumiseks, tehes tõhusamat koostööd integreeritud lähenemisviisi raames, mis hõlmab Liibüat ning teisi rändeteele jäävaid riike ja asjakohaseid rahvusvahelisi partnereid, mõjutatud liikmesriike, ÜJKP missioone ja operatsioone, Europoli ning Euroopa piiri- ja rannikuvalvet;
 - c) toetada võimaluse korral Liibüa kohalike kogukondade arengut, eelkõige Liibüa rannikupiirkonnas ja Liibüa maapiiril rändetee ääres, et parandada nende kogukondade sotsiaalmajanduslikku olukorda ja suurendada nende vastupanuvõimet vastuvõtivate kogukondadena;
 - d) püüda koos UNHCRiga ja IOMiga tagada Liibüas rändajate vastuvõtmiseks nõuetekohane suutlikkus ja vastavad

tingimused;

e) abistada IOMi toetatud vabatahtliku tagasipöördumise tegevuse märkimisväärsel intensiivistamisel;

f) tõhustada koostöös kohalike osalejate ja rahvusvaheliste organisatsioonidega Liibüas ning päritolu- ja transiidiriikides rändajatele suunatud infokampaaniaid ja teavitustegevust, eeskätt võitlemaks inimsugeldajate ärimudeli vastu;

g) aidata vähendada survet Liibüa maismaapiiridele, tehes koostööd nii Liibüa ametivõimudega kui ka Liibüa kõikide naaberriikidega, muu hulgas toetades projekte, millega tugevdatakse nende piiride haldamise suutlikkust;

h) jälgida alternatiivseid rändeteid ja võimalikke muutusi inimsugeldajate tegevuses, milleks tehakse koostööd Liibüa naaberriikidega ja partnerlusraamistiku riikidega, saades abi liikmesriikidelt ja kõikidelt asjaomastelt ELi asutustelt ning tehes kättesaadavaks kõik vajalikud jälgimisvahendid;

i) jätkuvalt toetada Liibüaga otseselt tegelevate liikmesriikide jõupingutusi ja algatusi; sellega seoses tervitab EL 2. veebruaril 2017 Itaalia ametivõimude ja presidendi nõukogu esimehe al-Serraj' poolt allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandumit ja on valmis Itaaliat selle rakendamisel toetama;

j) süvendada rändealast dialoogi ja koostööd kõikide Liibüa naaberriikidega, sealhulgas paremat operatiivkoostööd liikmesriikidega ning Euroopa piiri- ja rannikuvalvega lahkumise ennetamise ja tagasipöördumise haldamise vallas.

7. Neid eesmärgi toetatakse vajalike vahenditega. Kooskõlas Valletta tegevuskavaga tugevdab Euroopa Liit rände teema integreerimist oma ametliku arenguabi andmisesse Aafrikale, mis käesoleval rahastamisperioodil ulatub 31 miljardi euron. Osa eespool nimetatud meetmetest saab rahastada juba käimasolevate projektide raames, eelkõige asjakohasel juhul nende projektide raames, mida rahastatakse ELi usaldusfondist Aafrika jaoks, millega võetakse kasutusele 1,8 miljardit eurot ELi eelarvest ja 152 miljonit eurot liikmesriikide panustena. Kõige kiireloomulisemate rahastamisvajaduste katmiseks praegu ja kogu 2017. aasta jooksul tervitame me komisjoni otsust võtta esimese sammuna kasutusele veel 200 miljonit eurot fondi Põhja-Aafrika osa jaoks ning pidada prioriteetseks rändeteemalisi projekte seoses Liibüaga.

8. Me arendame edasi oma välist rändepoliitikat, et muuta see tulevaste kriiside suhtes vastupidavaks. Me teeme kindlaks võimalikud takistused, näiteks seoses tagasisaatmise tingimustega, ja tugevdame ELi tagasisaatmissuutlikkust, järgides seejuures rahvusvahelist õigust. Me tervitame komisjoni kavatsust esitada esimese sammuna kiiresti ajakohastatud tagasisaatmisalane tegevuskava ning anda suuniseid operatiivsemateks tagasisaatmisteks ELi ja liikmesriikide poolt ning tulemuslikuks tagasivõtmiseks, tuginedes kehtivale *acquis*'le.

9. Me kavatseme tegutseda otsustavalt ja kiiresti, et saavutada käesolevas deklaratsioonis esitatud eesmärgid, ja kutsume kõiki osalejaid üles selle eesmärgi nimel töötama. Me tervitame eesistujariik Malta kavatsust esitada tihedas koostöös komisjoni ja kõrge esindajaga nõukogule esimesel võimalusel selleletemaline konkreetne rakenduskava, liikuda tööga edasi ning tagada põhjalik tulemuste jälgimine. Euroopa Ülemkogu vaatab üldise lähenemisviisiga tehtud edusammud läbi oma kohtumistel märtsis ja juunis, võttes aluseks eesistujariik Malta aruande.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press